Sociaal Domein gemeente Opmeer

Rapportage 1e kwartaal 2021

Voorwoord

Voor u ligt de 1e kwartaalrapportage over de realisatie van de zgn. cliëntbonden kosten[1] in de Wmo en de jeugdhulp, vergeleken met de begroting 2021 en de inzet die hiervoor vanuit ons eigen wijkteam plaatsvindt. Ook zoomen we in de rapportage in op de ombuigingsopdracht die de raad voor 2021 voor het sociaal domein (specifiek voor Jeugd) heeft gegeven.

De kwartaalrapportages bieden de raad naast de Voor- en Najaarsnota inzicht in hoe deze uitgaven zich ontwikkelen ten opzichte van de begroting, welke verklaringen daarvoor zijn en welke trends er zichtbaar zijn. Ook kunnen we in de rapportages aanpassingen van beleid en uitvoering verwerken.

Groeimodel

Het college heeft de inhoud van de kwartaalrapportages op 26 januari 2021 afgestemd met een afvaardiging van de raad. Afgesproken is een groeimodel te hanteren en te starten met de cliëntgebonden kosten voor de Wmo en Jeugd. Op termijn worden ook andere uitgaven in het sociaal domein aan de rapportages toegevoegd. Denk bijvoorbeeld aan schuldhulpverlening, bijzondere bijstand/minimabeleid en de Participatiewet.

[1] *Betreft kosten die direct aan een cliënt ten goede komen voor hulp of ondersteuning.*

Inhoudsopgave

Samenvatting 4
Hoofdstuk 1. Inleiding 4
1.1 Aanleiding en doel 4
1.2 Reikwijdte, beperkingen en uitgangspunten 5
1.3 De methodiek voor de financiële prognoses 6
Hoofdstuk 2. Wmo 6
2.1 Algemeen 6
2.2 Aanpak 7
2.3 Prognose en toelichting 7
Hoofdstuk 3. Jeugd 9
3.1. Algemeen 9
3.2 Aanpak 9
3.3 Prognose en toelichting 10
Hoofdstuk 4. WIJkteam OpMEER 12
4.1. Algemeen 12
4.2. Aanmeldingen Wijkteam 12
4.3. Openstaande casussen Wijkteam 12
4.4. Ambulante trajecten jeugd 13
Hoofdstuk 5. Stand van zaken realisatie ombuigingen 2021 15
Bijlage 1 17

Samenvatting

Cliëntgebonden kosten
Op basis van deze rapportage over het 1e kwartaal 2021 kunnen we ons nog maar een zeer beperkt beeld vormen van de uiteindelijke realisatie in 2021 ten opzichte van de begroting 2021. Daardoor is nu slechts een uiterst voorzichtige prognose mogelijk.

1. Voor de cliëntgebonden kosten Wmo
Verwachten we een nadeel van ongeveer € 16.000. Het gaat om een zeer marginale afwijking ten opzichte van de begroting ad € 1.296.345. In hoofdstuk 2 kunt u hier meer over lezen.

2. Voor de cliëntgebonden kosten Jeugd
Verwachten we een voordeel van ongeveer € 13.000. Ook hier gaat het om een zeer marginale afwijking ten opzichte van de begroting ad € 2.526.920. In hoofdstuk 3 kunt u hier meer over lezen.

3. Ten aanzien van de ombuigingsopdracht voor 2021
Voor 2021 geldt een ombuigingsopdracht van € 201.000 voor de uitgaven, verdeeld over tien acties. Het is nu nog te vroeg om de financiële effecten van die verschillende acties goed in beeld te brengen. In hoofdstuk 5 kunt u meer lezen over de stand van zaken.

De voorlopige conclusie is dat we met de uitgaven Wmo en Jeugd, inclusief de effecten van de ombuigingen, in de pas lopen met de begroting 2021.

Ook hier nog de opmerking, dat deze voorlopige prognose een zeer stevige onzekerheidsmarge kent. In de loop van het jaar bouwen we de data en kennis verder op en zullen de onzekerheidsmarges geleidelijk afnemen. Maar ook dan geldt dat de definitieve afrekening van het sociaal domein, en dus ook de cliëntgebonden kosten, over 2021 pas bij de Jaarrekening (in de loop van het 2e kwartaal van 2022) plaatsvindt[2].

Hoofdstuk 1. Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

Net als de meeste gemeenten in Nederland zijn er ook in Opmeer grote zorgen over de uitvoering van de Wmo en Jeugdwet en de daarmee gepaard gaande kosten. Om die reden gaf de raad het college de opdracht[3] om vanaf het 1e kwartaal 2021 financiële kwartaalrapportages te gaan leveren.
Ook verstrekte de raad bij de programmabegroting 2021 en de meerjarenraming 2021-2024 een ombuigingsopdracht voor de uitgaven in het sociaal domein voor de periode 2021–2024. Voor 2021 gaat het om een bedrag van € 201.000.

De kwartaalrapportages bieden de raad inzicht in hoe de uitgaven zich ontwikkelen ten opzichte van de begroting, welke verklaringen daarvoor zijn en welke trends er zichtbaar zijn. Dezelfde punten gelden voor de realisatie van de ombuigingsopdracht. Ook kunnen we in de rapportages aanpassingen van beleid en uitvoering verwerken.

[2] *Dit heeft o.a. te maken met de aanlevering van productie- en/of accountantsverklaringen door de zorgaanbieders.*
[3] *Met een unaniem aangenomen motie van 5-11-2020.*

1.2 Reikwijdte, beperkingen en uitgangspunten

Het college heeft de inhoud van de kwartaalrapportages op 26 januari 2021 afgestemd met een afvaardiging van de raad. Die kon zich ook vinden in het motto: keep it short, keep it simple (KISS). Hiermee kan rekening worden gehouden met de (beperkte) mogelijkheden van de ambtelijke organisatie qua capaciteit en specifieke inzet voor deze extra rapportages naast de Voor- en Najaarsnota en de Jaarrekening, en wordt daardoor ook vooral gefocust op dynamische en (mogelijk) beïnvloedbare kosten.

Andere belangrijke overeengekomen kaders/uitgangspunten zijn:

a. *Het is een groeiproces*
   Starten met (datasets voor de) Wmo, jeugdzorg en wijkteam en later aanvullen met bijv. schuldhulpverlening, bijzondere bijstand en beschermd wonen.
b. *De begroting van het lopende jaar is leidend, vergelijken met realisatie 2 voorafgaande jaren*
   Dit betreft de begroting 2021 en vergelijking met 2020 en 2019.
c. *Focus op aantallen/budgetten en op kosten individuele zorg/ondersteuning*
   Dus niet op taakveldenniveau, maar op cliëntgebonden kosten.
d. *De rapportage is geen instrument voor extra ombuigingen*
   Geldend is de ombuigingsopdracht voor de periode 2021–2024. Over de realisatie daarvan wordt verslag gedaan in de kwartaalrapportages.
e. *De kwartaalcijfers in deze rapportage(s) zijn niet keihard, ze kunnen nog veranderen en zijn daarmee nog niet definitief (en daardoor ook de vergelijking ervan met uitgaven in voorgaande jaren)*
   We hebben te maken met een complexe financiering en meerdere risico's en onzekerheden.
   - Zo is er sprake van een 'open eind' regeling en kunnen het aantal cliënten en kosten jaarlijks sterk fluctueren[4].
   - Ook is er het risico dat zorgaanbieders hun zorg laat aanmelden of laat factureren wat een goede prognose belemmert. Dit geldt met name voor de complexere en zwaardere zorg. De opgenomen kosten zullen dus niet de uiteindelijke kosten zijn, aangezien er nog met terugwerkende kracht door zorgaanbieders declaraties ingediend kunnen/zullen worden.
   - De gegevens zijn gebaseerd op de ontvangen declaraties via het berichtenverkeer (declaraties die de gemeente Opmeer ontvangt via het digitale kanaal, dus geen fysieke facturen). De uitgaven PGB's voor Wmo en Jeugd[5] zijn daarom geen onderdeel van deze rapportage. Voor de Wmo gaat alles verder via het berichtenverkeer.
   - Voor de Jeugd wordt een aantal kleine kostenposten en kleine zorgaanbieders niet via declaraties gedaan, dit gaat om circa 5% van de totale kosten van Jeugd. Het is vooralsnog niet mogelijk om de facturen voor Jeugd die buiten het declaratieverkeer worden betaald in deze rapportage op te nemen.
   - Verder zorgt de gefaseerde overstap in 2020 naar Resultaat gestuurd werken (RGW) er voor dat een vergelijking van 2021 met de twee voorafgaande jaren moeilijk valt te maken. Voor 2019 was de betaling namelijk nog volledig gebaseerd op p x q (prijs maal

[4] *De kosten voor een cliënt in de duurste jeugdzorg kunnen oplopen tot € 135.000 per jaar.*
[5] *De uitgaven PGB's Wmo en Jeugd zijn ook apart opgenomen in de begroting.*

quantity/hoeveelheid) en voor 2020 golden beide betaalmethodes. Maar ook moeten we nog meer zicht krijgen op wat de effecten van RGW zijn op de begroting van 2021.

- Een andere onzekerheid betreft de gevolgen van Covid-19. Het gaat dan om de mogelijkheid dat als gevolg van de zgn. uitgestelde zorg door de pandemie er meer beroep op hulp wordt gedaan.
- Binnen het resultaat gestuurd werken kan er sprake zijn van een duurzaam arrangement en een herstelarrangement.
  Bij een duurzaam arrangement krijgt de zorgaanbieder iedere maand een vast bedrag uitgekeerd voor de zorg die geleverd wordt. Arrangementen gericht op herstel hebben een vast tarief dat niet is gekoppeld aan looptijd en worden in 2 delen gedeclareerd. Eerst wordt 2/3e deel van het tarief gedeclareerd bij aanvang van de jeugdhulp. Na het behalen van de resultaten wordt het laatste 1/3e deel gedeclareerd. Deze arrangementen worden zonder einddatum toegewezen. De waarde van een herstelarrangement kan dus pas aan een periode worden toegerekend als het herstelarrangement is afgesloten. Als het herstelarrangement is afgesloten, is de duur van het herstelarrangement bekend waardoor de totale lasten van het herstelarrangement aan deze periode kan worden toegerekend. Aan lopende herstelarrangementen met de diverse intensiteiten is regionaal een standaard termijn toegekend. Deze werkwijze wordt regionaal voor de jaarrekening toegepast. De berekeningswijze is voor de jaarrekening 2020 ook aan de accountant van Opmeer voorgelegd.

1.3 De methodiek voor de financiële prognoses

Voor de kwartaalrapportages baseren we ons in eerste instantie op de tot nu toe gerealiseerde resultaten. Daarnaast passen we een prognose toe op basis van onder andere de verplichtingen die we kennen, ervaringen uit eerdere jaren en verwachtingen en ontwikkelingen voor de resterende periode van 2021[6]. Daarmee komen we uit op een geprognotiseerde realisatie voor 2021.

Zoals eerder aangegeven (zie paragraaf 1.2, onder punt e) zijn er echter gedurende het jaar veel onzekerheden en komt er pas in het 2e kwartaal van 2022 (zie de samenvatting op bladzijde 4) meer duidelijkheid over de uiteindelijke realisatie.

Ook kan op basis van de financiële prognoses op den duur inzichtelijk gemaakt worden in hoeverre ombuigingen worden gerealiseerd. Bij deze eerste rapportage is in hoofdstuk 5 wel een inhoudelijke toelichting gegeven. Het is echter te vroeg om aan sommige acties concrete bedragen te koppelen. Dit zal in de loop van het jaar steeds inzichtelijker worden.

Hoofdstuk 2. Wmo

2.1 Algemeen

De Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) regelt dat mensen zo lang mogelijk thuis kunnen blijven wonen. Ook regelt de wet dat mensen met een beperking mee kunnen doen in de samenleving. Onder de Wmo vallen diverse voorzieningen, zoals huishoudelijke ondersteuning,

[6] *De prognose is gebaseerd op de gemiddelde kostprijs in 2020, de ombuigingsacties (voor Jeugd) de eerste 2 maanden van 2021 incl. prijsindexatie 1,63% (het gehanteerde prijsindexcijfer voor 2021) en de CAO indexering (voor Wmo), zoals beschreven en besloten middels het collegebesluit genomen op 24-12-2020.*

begeleiding, woningaanpassing en hulpmiddelen (bijv. een rolstoel of scootmobiel). Conform afspraak (groeimodel) beperkt deze rapportage zich vooralsnog tot de cliëntgebonden kosten voor begeleiding[7] en huishoudelijke ondersteuning.

2.2 Aanpak

Met behulp van een drietal grafieken/tabellen vergelijken we eerst:

1. De uitgaven 2019 en 2020 met een prognose voor 2021 (figuur 1)
2. De uitgaven 2019 en 2020 met een prognose voor 2021 wat betreft de gemiddelde uitgaven per maand en per cliënt (figuur 2)
3. Het aantal cliënten op verschillende peildata (figuur 3)

In paragraaf 2.3 geven we (mede) aan de hand van de grafieken/tabellen een toelichting en verklaring op de voorlopige realisatie in 2021 en een prognose voor wat we voor heel 2021 aan uitgaven verwachten De prognose voor heel 2021 vergelijken we met de begroting voor datzelfde jaar.

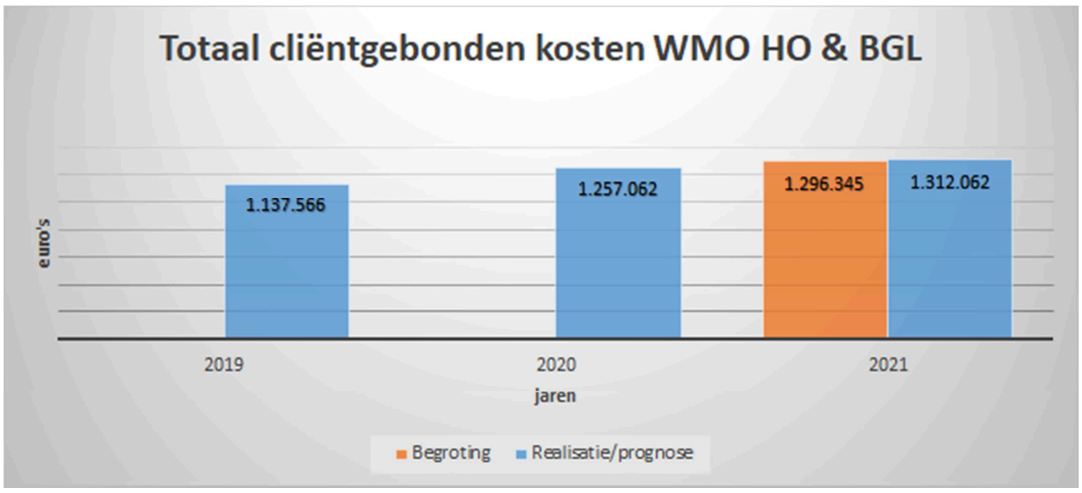
2.3 Prognose en toelichting

Begroting 2021	€	1.296.345,-
Totaal prognose 2021	€	1.312.062,-
Overschrijding	€	15.717,-

Momenteel is er sprake van een overschrijding van € 15.717,-. Op de totale begroting is dit echter een marginaal bedrag.
Het aantal cliënten is na een sterke stijging in 2019 redelijk stabiel gebleven in 2020. De verwachting is dat dit in 2021 ongeveer hetzelfde blijft. In 2021 hebben we wel te maken met een stijging van het gemiddelde bedrag per cliënt. Dit komt door de doorgevoerde prijs- en CAO-indexering waardoor de kosten voor een arrangement zijn gestegen. In de begroting van 2021 kon daar nog geen rekening mee gehouden worden omdat dit pas in december 2020 is vastgesteld.

Figuur 1
In deze grafiek ziet u de betaalde declaraties voor de cliëntgebonden zorg Huishoudelijke Ondersteuning (HO) en Begeleiding (BGL) voor 2019 en 2020 en de prognose voor 2021

[7] *Het gaat om begeleiding in het dagelijkse leven (individueel), begeleiding bij persoonlijke verzorging, en begeleiding in een groep (zoals dagbesteding).*

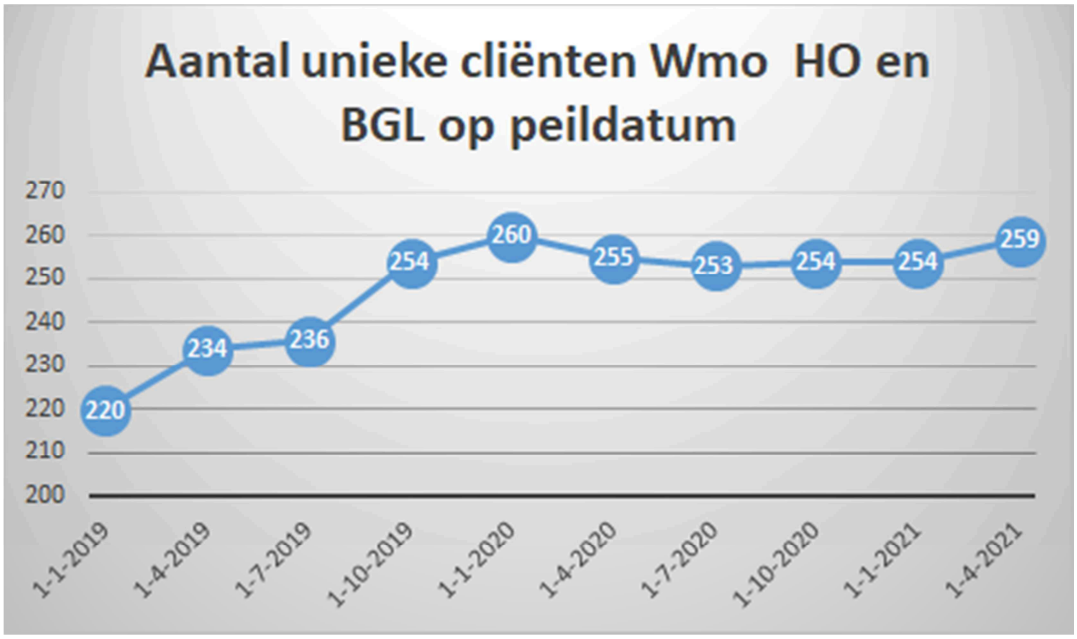
Figuur 2

In deze tabel ziet u het gemiddelde bedrag aan betaalde declaraties per maand van de cliëntgebonden zorg Huishoudelijke ondersteuning (HO) en Begeleiding (BGL) voor 2019 en 2020 en de prognose voor 2021.

Wmo			
Jaar/wet	2019	2020	Prognose 2021
Gemiddeld bedrag per maand	94.797	104.755	109.338
Gemiddeld maandbedrag per cliënt	427	429	448

Figuur 3

In deze grafiek ziet u, op verschillende peildata, het aantal cliënten in de Wmo, dat Huishoudelijke ondersteuning (HO) en Begeleiding (BGL) ontvangt.

Hoofdstuk 3. Jeugd

3.1. Algemeen

Binnen de jeugdwet is de gemeente verantwoordelijk voor preventie, ondersteuning, hulp en zorg aan kinderen en jongeren (jeugdigen) en hun ouders bij opgroei- en opvoedingsproblemen, psychische problemen en stoornissen.

Hieronder vallen de volgende hulpvormen:

- Zorg- en hulp bij opvoedingsproblemen. Hieronder valt bijvoorbeeld ambulante jeugdhulp en pleegzorg.
- Geestelijke gezondheidszorg (GGZ), ook in het kader van jeugdstrafrecht. Hieronder valt bijvoorbeeld behandeling van psychische problemen, dyslexiezorg, verblijf in een instelling maar ook forensische zorg.
- Zorg bij een lichamelijke of verstandelijke beperking.
- Individuele begeleiding en dagbesteding in groepsverband.
- Vervoer bij begeleiding en vervoer naar een instelling.
- Persoonlijke verzorging, zoals hulp bij het opstaan, wassen en aankleden.
- Kinderbescherming en jeugdreclassering.
- Gesloten jeugdzorg.

3.2 Aanpak

Met behulp van een drietal grafieken/tabellen vergelijken we eerst:

1. De uitgaven 2019 en 2020 met een prognose voor 2021 (figuur 4)
2. De uitgaven 2019 en 2020 met een prognose voor 2021 wat betreft de gemiddelde uitgaven per maand en per cliënt (figuur 5)
3. Het aantal cliënten op verschillende peildata (figuur 6)

<u>Bijlage 1</u>

Met de afvaardiging van de raad was overeengekomen om nog een aantal grafieken/tabellen (10A t/m 13) te presenteren. Deze zijn opgenomen in bijlage 1. Ze bevatten gegevens/data over o.a. afgelopen jaren die wel meer inzicht bieden in de uitgaven Jeugd, maar waar we verder niet of nauwelijks invloed op hebben.

In paragraaf 3.3 geven we (mede) aan de hand van de grafieken/tabellen een toelichting en verklaring op de voorlopige realisatie in 2021 en een prognose voor wat we voor heel 2021 aan uitgaven verwachten. De prognose voor heel 2021 vergelijken we met de begroting voor datzelfde jaar. In hoofdstuk 5 wordt ingegaan op de stand van zaken voor de realisatie van ombuiging voor jeugd.

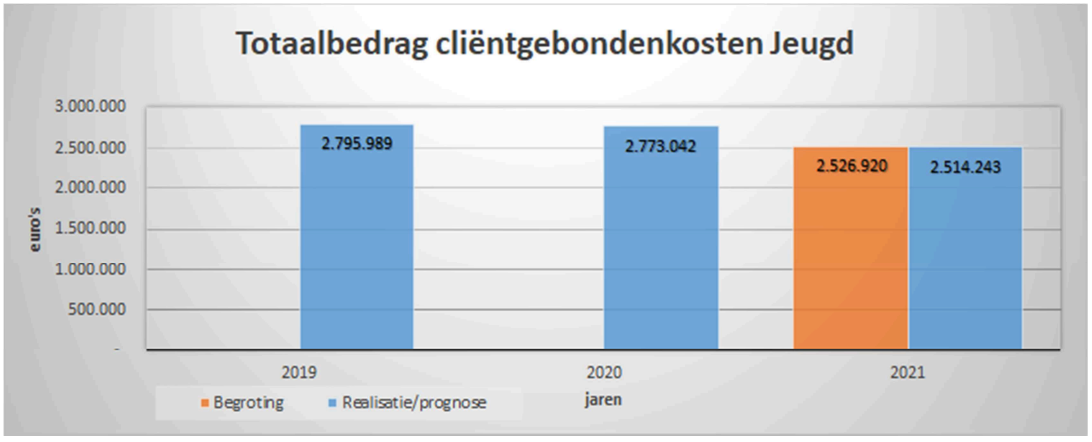
3.3 Prognose en toelichting

Begroting 2021	€	2.526.920,-
Totaal prognose 2021	€	2.514.243,-
Onderschrijding	€	12.677,-

Momenteel is er sprake van een verwachte onderschrijding van € 12.677,-. Dit bedrag is echter een marginaal bedrag.
De prognose voor 2021 is gemaakt aan de hand van de declaraties van 2020. Er is een indexatie uitgevoerd van 1,63% op deze declaraties en er is rekening gehouden met de ombuigingsopdracht. Een voorbeeld hiervan is dat het wijkteam zelf ambulante trajecten uitvoert.
Daarnaast ligt er een verklaring in het aantal cliënten. Het aantal cliënten is in 2020 gedaald. Dit is in lijn met het landelijke beeld veroorzaakt door Covid-19. Dit is relevant voor 2021, omdat deze cliënten nog steeds in zorg kunnen zijn en daarmee begon 2021 op een lager niveau. Wel is er in het 1e kwartaal van 2021 een toename van het aantal cliënten te zien (figuur 6). De verwachting is dat er het gehele jaar 2021 een toename zal zijn van het aantal cliënten, maar het is niet duidelijk hoe groot deze toename zal zijn. Enerzijds zal er namelijk een inhaalslag ontstaan voor jongeren die het zoeken van reguliere jeugdhulp hebben uitgesteld vanwege Covid-19. Daarnaast wordt een toename verwacht van jongeren waarbij juist door Covid-19 problemen zijn ontstaan.

In bijlage 1 is informatie over de 10 duurste zorgtrajecten in 2019 en 2020 opgenomen.
Voor het jaar 2021 zijn er momenteel 4 cliënten die, wanneer de huidige beschikkingen het gehele jaar zullen doorlopen, een beschikking hebben die boven de €100.000,- uitkomt.

Figuur 4
In deze grafiek ziet u de betaalde declaraties in het desbetreffende jaar (alle zorgvormen)

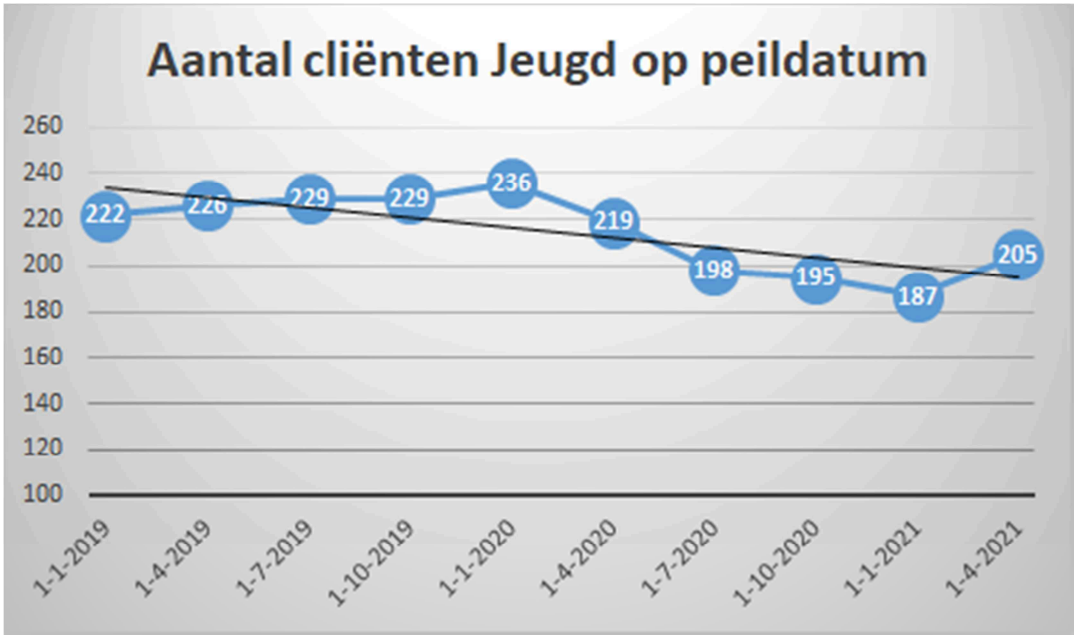
Figuur 5
In deze tabel ziet u het gemiddeld bedrag aan betaalde declaraties per maand van de cliëntgebonden zorg Jeugd (alle zorgvormen)[8]

[8] *Het is nog niet mogelijk om het gemiddeld per cliënt uitgegeven bedrag per maand voor 2021 te vermelden.*

Jeugd			
Jaar/wet	2019	2020	Prognose 2021
Gemiddeld uitgegeven bedragen per maand	232.999	231.087	209.520
Gemiddeld per maand per cliënt uitgegeven bedrag	1.542	2.033	

Figuur 6

In deze grafiek ziet u, op verschillende peildata, het aantal cliënten dat zorg ontvangt binnen de Jeugdwet

Hoofdstuk 4. WIJkteam OpMEER

4.1. Algemeen

Het WIJkteam OpMEER vormt voor inwoners de toegang tot zorg op basis van onder andere de Jeugdwet, Wmo, maatschappelijk werk en het minimabeleid. Dit hoofdstuk richt zich op de hulpvragen aan het Wijkteam welke gericht zijn op jeugdhulp.
Op basis van de gestelde hulpvraag in geval van de Jeugdwet, wordt door de toegang (het Wijkteam) de afweging gemaakt om zelf ambulante hulpverlening in te zetten dan wel te kiezen voor inzet van een ingekochte gespecialiseerde zorgaanbieder (regievoering).
De cijfers in dit hoofdstuk kunnen over beide routes gaan. Per onderdeel wordt dan ook toegelicht of het eigen inzet dan wel regievoering betreft.

4.2. Aanmeldingen Wijkteam

Figuur 7.
In onderstaande overzicht vindt u een overzicht van het aantal hulpvragen gericht aan het Wijkteam.

	Q1	Q2	Q3	Q4	Totaal
2018	18	20	26	25	89
2019	18	15	15	22	70
2020	19	16	26	27	88
2021	18	-	-	-	18

Toelichting figuur 7:
Het aantal betreft nieuwe hulpvragen waarvan het kan zijn dat deze gezinnen al bekend zijn bij het Wijkteam door een eerder gestelde hulpvraag. Op basis van de gestelde hulpvragen wordt bepaald om zelf ambulante hulpverlening dan wel gespecialiseerde zorg in te zetten.

In heel 2020 maar ook in het eerste kwartaal van 2021 was er geen sprake van een wachtlijst bij het Wijkteam. Er wordt snel op hulpvragen gereageerd richting onze inwoners.

Wat valt op?

- Na een lichte daling in 2019, is het aantal hulpvragen in 2020 weer toegenomen en vrijwel gelijk aan 2018. Ondanks deze toename zijn er geen wachtlijsten ontstaan. Er is geen verklaring voor het fluctueren van de hulpvragen in 2019. De afname aan cliënten zoals genoemd in paragraaf 3.3 wordt voor de aanmeldingen bij het Wijkteam niet herkend;
- De aanmeldingen hebben een redelijk gelijke spreiding over het jaar. Er zijn bijna geen opvallende uitschieters en aanvragen lijken hierdoor bijvoorbeeld niet seizoensgebonden;
- In het eerste kwartaal van 2021 is het aantal aanmeldingen vrijwel gelijk aan het aantal in alle voorgaande jaren.

4.3. Openstaande casussen Wijkteam

Figuur 8.
In onderstaande overzicht staat het aantal openstaande casussen van het Wijkteam. Een casus is een gezin of inwoner met een hulpvraag nu of in het verleden gericht aan het Wijkteam. Openstaand wil

zeggen dat de hulpvraag nog actueel is en er met het Wijkteam wordt toegewerkt naar een passende oplossing van de hulpvraag d.m.v. gespecialiseerde zorg dan wel ambulante inzet vanuit het Wijkteam.

Jaar van ontstaan	Aantal openstaande casussen	% van totaal
Totaal	108	100
2021	9	8%
2020	33	31%
2019	11	10%
2018	19	18%
2017	10	9%
2016	17	16%
2015	9	8%

Toelichting figuur 8:
Op peildatum 19 april 2021 heeft het Wijkteam 108 openstaande casussen.

Van de 108 openstaande casussen zijn 25 casussen heropend, dat wil zeggen dat een reeds (eerder) bekend gezin of jeugdige in het kader van de Jeugdwet een nieuwe hulpvraag heeft gesteld.

De aantallen in figuur 8 betreffen alleen de casussen waarbij het Wijkteam actief betrokken is. Dit kan zowel een casus zijn waarin het Wijkteam zelf ambulante hulpverlening biedt als een casus waar regie wordt gevoerd op de gespecialiseerde ingezette zorg.
Dit aantal omvat dus geen hulpvragen die via een externe verwijzer, zoals bijvoorbeeld huisarts of gecertificeerde instelling, zijn ingediend. Bij dergelijke casussen is het Wijkteam vaak niet actief betrokken. In bijlage 1 is meer informatie terug te vinden over de kosten per verwijzer.

Wat valt op?

- Van de 88 in 2020 geopende casussen (figuur 7) zijn er 55 (63%) ook alweer afgesloten;
- Een behoorlijk deel van de casussen is al langer bij het Wijkteam in beeld. Twee derde van het aantal casussen dat openstaat is voor 2020 gestart. Dit hangt samen met de trend dat zorg intensiever, complexer en/of langduriger is. Kanttekening hierbij is dat in dit aantal ook heropende casussen zitten waarbij een gezin dus terugkeert met een (nieuwe, andere) hulpvraag.

4.4. Ambulante trajecten jeugd

Figuur 9.
In onderstaande figuur vindt u een overzicht van het aantal casussen waar ambulante hulpverlening vanuit het Wijkteam is ingezet.

2021	Q1	Q2	Q3	Q4	Totaal
Gestart	18				18
Beëindigd	-				

Toelichting figuur 9:

In figuur 9 ziet u de in dat kwartaal door het Wijkteam nieuw gestarte ambulante trajecten en de in dat kwartaal beëindigde trajecten. Trajecten worden beëindigd indien de hulpvraag is verholpen of wanneer er toch zwaardere zorg van een gespecialiseerde zorgaanbieder nodig blijkt. Indien er toch gespecialiseerde zorg ingezet moet worden, kan het traject niet of deels als besparing worden gezien. Dit omdat er alsnog kosten worden gemaakt voor inzet van gespecialiseerde zorg.

In 2021 zijn we gestart met het registreren van de ambulante trajecten die het Wijkteam zelf oppakt en hierdoor niet uitzet naar een gespecialiseerde gecontracteerde zorgaanbieder. In de periode voor 2021 werden er ook al trajecten door het Wijkteam opgepakt maar hiervan zijn geen (volledige) cijfers beschikbaar.

In het eerste kwartaal van 2021 zijn er 18 nieuwe trajecten gestart. Er zijn nog geen trajecten beëindigd in het eerste kwartaal van 2021.

Wat valt op?

- Consulenten hebben meer plezier in hun werk doordat zij zelf hun specialismes meer kunnen en mogen toepassen in plaats van enkel regie voeren op een casus.

Hoofdstuk 5. Stand van zaken realisatie ombuigingen 2021

Bij de programmabegroting 2021 en de meerjarenraming 2021-2024 verstrekte de raad een ombuigingsopdracht voor de uitgaven in het sociaal domein voor de periode 2021–2024. Voor 2021 gaat het om een bedrag van € 201.000, verdeeld over tien acties. Met deze acties is de afdeling Zorg en Welzijn en het Wijkteam voortvarend aan de slag gegaan.

Sommige acties zijn direct te realiseren, voor andere maatregelen is meer tijd nodig. Daarnaast kunnen we bepaalde acties direct vertalen naar concrete bedragen en voor sommige is dat lastiger. Het overzicht van de realisatie van de ombuiging voor 2021 zal in de loop van het jaar steeds concreter en inzichtelijker worden.

Voor meer achtergrondinformatie over de acties verwijzen we naar de Analyse Sociaal Domein (juni 2020).

Volledig gerealiseerd

1. **Subsidies zorginfrastructuur** De subsidies voor infrastructuur stonden begroot op € 10.000 per jaar. Deze zijn niet meer van toepassing en uit de begroting gehaald.
2. **Overheveling budget cliëntondersteuning** Voor onafhankelijke cliëntondersteuning waren twee budgetten opgenomen in de begroting. Er is opnieuw een berekening gemaakt van de verwachte kosten voor onafhankelijke cliëntondersteuning. Aan de hand van deze berekening zijn de budgetten samengevoegd en is de begroting € 2.500 lager bijgesteld.
3. **Aanvullende maatregelen RGW**
   Onderstaande maatregelen zijn al uitgevoerd, er komen meer aanvullende maatregelen.
   - Om het rijgen van hulp tegen te gaan is bewustzijn gecreëerd binnen het Wijkteam, worden signalen die wijzen op rijgen van hulp actief gedeeld met de beleidsmedewerker en het regionale inkoopteam en worden frequent datacontroles uitgevoerd om het rijgen van hulp tijdig te signaleren;
   - Op de perspectiefplannen die het Wijkteam ontvangt van externe verwijzers wordt een 100% controle uitgevoerd. Dat wil zeggen alle perspectiefplannen die het Wijkteam ontvangt, worden inhoudelijk beoordeeld op de door de zorgaanbieder geformuleerde doelen en het voorgestelde arrangement en intensiteit;
   - De beleidsmedewerkers vanuit Opmeer sluiten aan bij de contractmanagementgesprekken met voor Opmeer belangrijke zorgaanbieders om op die manier meer invloed uit te kunnen oefenen;
   - Er worden frequente (data)controles uitgevoerd op opvallende zaken in de lopende voorzieningen. Hier valt te denken aan een controle op start- en einddatum, zorgfrequentie, controle op ontvangen declaraties. Hierdoor is meer oog voor onjuistheden en wordt mogelijke fraude eerder gesignaleerd;
   - Sinds maart 2021 is er een onderlinge kwaliteitstoets binnen het Wijkteam ingericht als onderdeel van het besluitvormingsproces;
   - Het regionaal expertteam specialistische jeugdhulp (segment C) is ingericht;
   - Het kostenbewustzijn binnen het Wijkteam wordt vergroot door aandacht te schenken aan het thema in de verschillende overlegmomenten en door meer inzicht te geven in de kosten.

Deels gerealiseerd/in ontwikkeling

4. **Bijdrage Transformatiefonds Jeugdhulp** We ontvangen in 2021 een incidentele bijdrage van €26.000 voor het Transformatiefonds Jeugdhulp. Dit bedrag ontvangen we gefaseerd en €12.000 hebben we inmiddels ontvangen.
5. **Onderzoek naar duurste casussen**
   - Vanuit het regionale Transformatiefonds jeugd neemt Opmeer deel aan het project 'Multi-problemgezinnen'. Wij zijn in afwachting van een advies en best-practices en bepalen op basis van dit advies lokale acties.
   - Begin 2021 zijn onze 10 'duurste' jeugdzorg cliënten in beeld gebracht. Opvallend is dat bij 6 van deze 10 cliënten de verwijzer een gecertificeerde instelling is. Dit houdt in dat wij als lokale toegang slechts een beperkte invloed hebben op de in te zetten voorzieningen en dus de kosten. Bij de cliënten in deze top 10 wordt gekeken of deze wellicht onder een andere wetgeving ondergebracht kunnen worden. Inmiddels zijn twee van deze 10 cliënten overgedragen aan een andere gemeente of andere wetgeving bijvoorbeeld door het bereiken van de 18-jarige leeftijd. Het geactualiseerde top 10-overzicht zal opnieuw worden bekeken.
6. **Voorliggende, algemene voorzieningen** Dit thema is uitvoerig besproken met het Wijkteam. Hierdoor wordt door het Wijkteam bij aanvragen voor specialistische hulpverlening kritischer gekeken naar de aanwezigheid van voorliggende, algemene voorzieningen. Dit om te voorkomen dat de gemeente onnodig kosten voor haar rekening neemt wanneer de financiële verantwoordelijkheid elders ligt. Ook in de onderlinge kwaliteitstoets (zie punt 3) is aandacht voor dit thema. Dit heeft erin geresulteerd dat een aantal voorzieningen zijn overgedragen bijvoorbeeld naar Zorgverzekeringswet danwel een andere, op basis van het Woonplaatsbeginsel, verantwoordelijke gemeente.
7. **Samenwerking huisartsen** In het afgelopen kwartaal heeft het Wijkteam haar eigen mogelijkheden en specialismes onder de aandacht gebracht bij de huisartsen. Dit resulteert erin dat de huisarts steeds meer naar het Wijkteam verwijst om te onderzoeken of die de hulpvraag zelf kan oppakken.
8. **Het WIJkteam OpMEER voert meer trajecten zelf uit** Net als bij de trajecten die via de huisarts worden ingezet kan het WIJkteam OpMEER ook via de eigen toegang meer trajecten zelf uitvoeren. In paragraaf 4.4. staat beschreven dat in het eerste kwartaal van 2021 18 nieuwe trajecten zijn gestart. Er zijn nog geen trajecten beëindigd in het eerste kwartaal van 2021. We kunnen dus nog niet met zekerheid zeggen dat deze 18 trajecten daadwerkelijk voor een besparing op de kosten voor gespecialiseerde zorg hebben gezorgd.

Nog op te starten

9. **Vergroting kostenbewustzijn inwoners** Er wordt nog onderzocht hoe we het beste uitvoering kunnen geven aan het vergroten van het kostenbewustzijn van inwoners.
10. **Poortwachtersfunctie dyslexiezorg** Er wordt nog onderzocht hoe we de poortwachtersfunctie voor dyslexiezorg kunnen versterken en of de investeringen opwegen tegen de te verwachte resultaten.

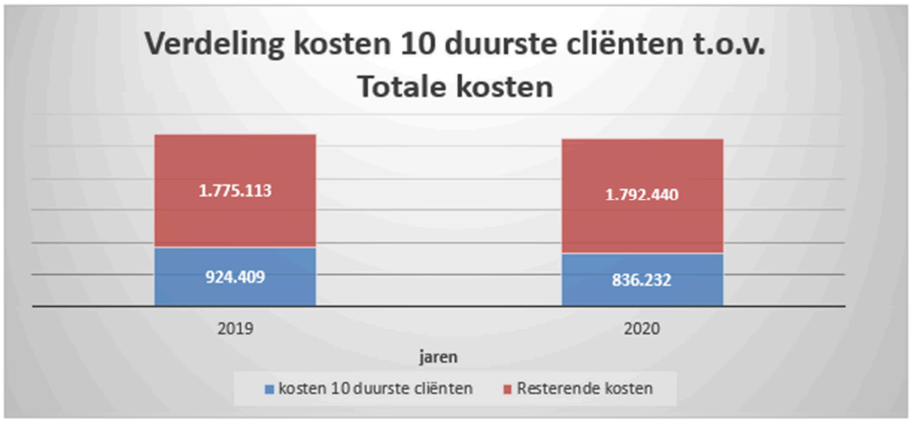
Bijlage 1

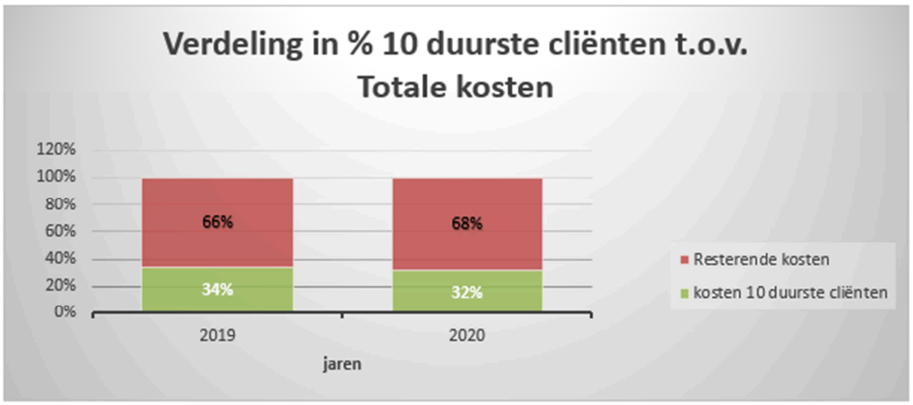
Deze bijlage bevat een aantal tabellen en grafieken (10A t/m 13), zoals overeengekomen met de afvaardiging van de raad. Ze bevatten gegevens en data die wel meer inzicht bieden in de uitgaven Jeugd, maar waar we verder niet of nauwelijks invloed op hebben. Zo is het interessant om inzicht te hebben in de kosten van de tien duurste zorgcliënten, het aantal cliënten per kostencategorie en de manier waarop de verwijzing plaatsvindt. We kunnen dit inzicht niet geven per kwartaal, omdat deze kosten en percentages berekend worden over een geheel jaar. De onderstaande grafieken en tabellen zijn dan ook bedoeld om trends waar te nemen.

Figuur 10A en 10B

In deze grafieken met tabel ziet u de kosten van de 10 duurste zorgtrajecten afgezet tegen de totale kosten in bedragen en percentage[9]

Jaar	kosten 10 duurste cliënten	in %	Resterende kosten	Totaal kosten
2019	924.409	34%	1.775.113	2.699.522
2020	836.232	32%	1.792.440	2.628.672

Toelichting Figuur 10:

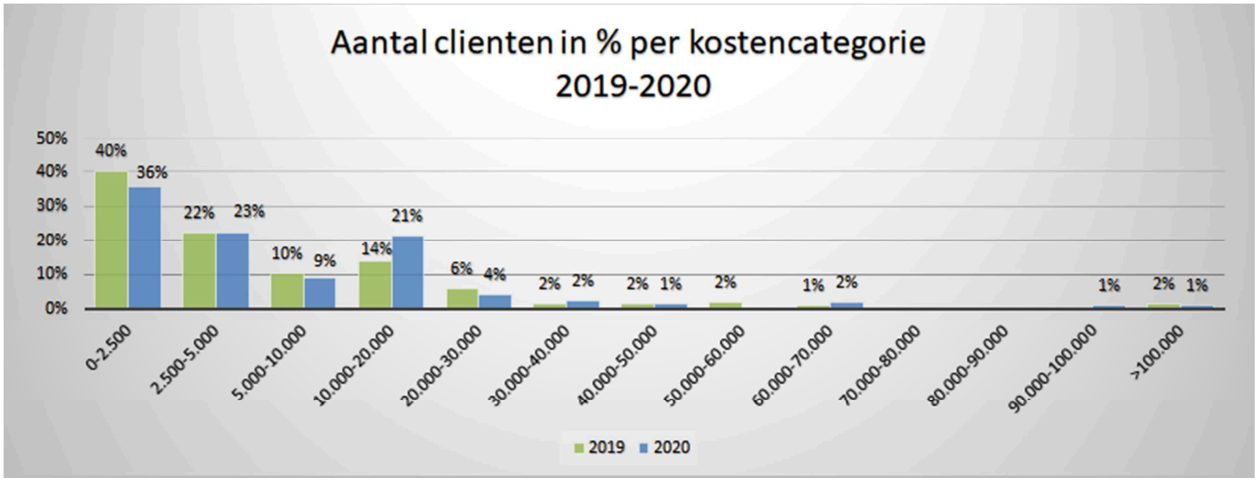
Hierin is te zien dat de 10 duurste cliënten een groot beslag leggen op het totale budget. Voor het jaar 2020 was dit is 32% van de totale kosten (figuur 10B). Dit zijn de zwaardere casussen binnen de jeugdwet in de gemeente Opmeer. Het gaat veelal om cliënten in de residentiele (al dan niet gesloten) jeugdzorg of cliënten die op verschillende gebieden intensieve zorg nodig hebben.

[9] *Het totaal van de kosten voor 2019 en 2020 is lager dan bij figuur 4. Dit komt doordat hier alleen de declaraties via het berichtenverkeer zijn opgenomen en dus excl. de zgn. papieren declaraties zijn.*

Figuur 11 (plus tabel)

In deze tabel en grafiek ziet u het aantal cliënten in een percentage per kostencategorie.

	2019		2020	
€	Aantal	Percentage	Aantal	Percentage
0-2.500	107	40%	89	36%
2.500-5.000	59	22%	56	23%
5.000-10.000	27	10%	22	9%
10.000-20.000	37	14%	53	21%
20.000-30.000	15	6%	10	4%
30.000-40.000	4	2%	6	2%
40.000-50.000	4	2%	3	1%
50.000-60.000	5	2%		0%
60.000-70.000	2	1%	5	2%
70.000-80.000				0%
80.000-90.000	1			0%
90.000-100.000			2	1%
>100.000	4	2%	2	1%
Totaal	**265**	**100%**	**248**	**100%**

Toelichting Figuur 11:

In deze tabel is te zien dat de aantallen fluctueren, er is in 2020 een daling is opgetreden in de arrangementen van 0-2500 euro, maar een stijging van de arrangementen tussen de 10.000 en 20.000 euro. Dit heeft te maken met de start van herstelarrangementen. In 2020 is het wijkteam gefaciliteerd om meer trajecten zelf te gaan doen. Daarnaast is de samenwerking met de huisartsen geïntensiveerd, waardoor de huisartsen minder (direct) doorverwijzen naar tweedelijns zorg.

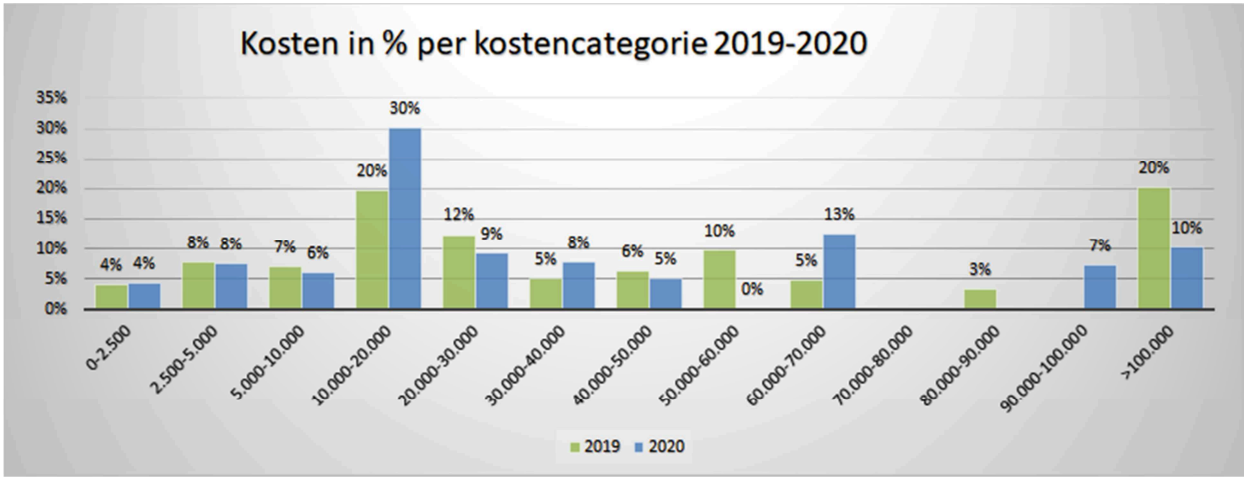
In 2019 waren er bijvoorbeeld 4 cliënten in de kostencategorie boven de € 100.000,-. Terwijl in 2020 er 2 cliënten in de kostencategorie boven de €100.000,- waren. 2 cliënten uit 2019 bereikten de leeftijd van 18 jaar in 2020, waardoor deze cliënten uit de jeugdwet verdwenen. 2 cliënten waren zowel in 2019, als in 2020 in verblijf (beide jaren boven de €100.000,-)

Figuur 12 (plus tabel)

In deze tabel en grafiek ziet u de kosten in een percentage per kostencategorie[10]

	2019		2020	
€	Bedrag	Percentage	Bedrag	Percentage
0-2.500	107.068	4%	113.886	4%
2.500-5.000	209.050	8%	198.831	8%
5.000-10.000	190.407	7%	156.632	6%
10.000-20.000	529.704	20%	790.119	30%
20.000-30.000	333.234	12%	243.113	9%
30.000-40.000	133.215	5%	200.603	8%
40.000-50.000	170.483	6%	134.221	5%
50.000-60.000	264.469	10%		0%
60.000-70.000	128.563	5%	329.979	13%
70.000-80.000		0%		0%
80.000-90.000	86.594	3%		0%
90.000-100.000		0%	190.601	7%
>100.000	546.735	20%	270.687	10%
Totaal	**2.699.522**	**100%**	**2.628.672**	**100%**

Er is een stijging van kosten te zien in kostencategorie € 10.000,- tot € 20.000,-. Dit heeft te maken met de start van de herstelarrangementen. In figuur 11 is te zien dat we procentueel weinig cliënten hebben in de categorie € 70.000,- tot > € 100.000,-, maar in figuur 12 is te zien dat dit procentueel veel kost van het totale budget.

Figuur 13

In deze tabel ziet u een overzicht van de kosten per verwijzer[11]

Verdeling kosten per verwijzer	2019		2020	
	€	%	€	%
Gecertificeerde instelling	670.262	25%	799.494	30%
Gemeente	1.085.861	40%	997.920	38%
Huisarts	364.102	13%	526.009	20%
Jeugdarts	10.844	1%	14.591	1%
Medisch specialist	265.305	10%	125.199	5%
Rechter, Raad voor de Kinderbescherming of Officier van Justitie	216.433	8%	101.059	4%
Zelfverwijzer/geen verwijzer	86.716	3%	64.399	2%
Eindtotaal	**2.699.522**	**100%**	**2.628.672**	**100%**

Verdeling aantal voorzieningen per verwijzer	2019		2020	
	aantal	%	aantal	%
Gecertificeerde instelling	35	10%	35	11%
Gemeente	106	30%	105	33%
Huisarts	132	38%	114	36%
Jeugdarts	3	1%	3	1%
Medisch specialist	21	6%	20	6%
Rechter, Raad voor de Kinderbescherming of Officier van Justitie	30	9%	22	7%
Zelfverwijzer/geen verwijzer	22	6%	22	7%
Totaal aantal voorzieningen	**349**	**100%**	**321**	**100%**
Totaal unieke BSN	268		250	

[10] *Hier geldt hetzelfde als bij voetnoot 9 is opgenomen.*

[11] *Ook hier geldt hetzelfde als bij voetnoot 9 is opgenomen.*

Toelichting Figuur 13:
62% van alle uitgaven voor Jeugd in 2020 is zorg die ingezet is via externe verwijzers, zoals huisartsen. De gemeente speelt daarbij geen rol in de indicatiestelling. Met name bij verwijzingen van Gecertificeerde Instellingen gaat het in veel gevallen om duurdere en vaak langdurige zorg, zoals dagbehandeling, crisishulp en verblijf.